

PRITARTA
Vaiko gerovės komisijos
2016-11-17 posėdžio protokolo
Nr. 10 nutarimu

PRITARTA
Mokytojų tarybos
2016-11-23 posėdžio protokolo
Nr. 2-8 nutarimu

PATVIRTINTA
Vilniaus Lazdynų mokyklos
direktorius
2016-12-01 įsakymu Nr. V-546

PATYČIŲ PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO VILNIAUS LAZDYNŲ MOKYKLOJE TVARKOS APRAŠAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo Vilniaus Lazdynų mokykloje tvarkos aprašo (toliau – Tvarkos aprašas) paskirtis – padėti mokyklai užtikrinti sveiką, saugią, užkertančią kelią smurto, prievartos apraiškomis aplinką, kuri yra psichologiškai, dvasiškai ir fiziškai saugi.

2. Tvarkos aprašas nustato patyčių stebėsenos, prevencijos ir intervencijos vykdymą.

3. Tvarkos aprašas remiasi šiais principais:

3.1. mokyklos darbuotojas į patyčias reaguoja nepriklausomai nuo jų turinio (dėl socialinės padėties, lyties, seksualinės orientacijos, religijos ar tautinės priklausomybės, išskirtinių bruožų ar kt.) ir formos;

3.2. kiekvienas mokyklos administracijos atstovas, mokytojas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, pastebėjęs ar sužinojęs apie patyčias, reaguoja ir stabdo; veiksmų imasi visais atvejais, nepriklausomai nuo besityčiojančiųjų ar patiriančių patyčias amžiaus ir pareigų.

4. Tvarkos apraše vartojamos sąvokos:

4.1. *patyčios* – tai psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės tyčiniai, pasikartojantys veiksmai siekiant pažeminti, įžeisti, įskaudinti ar kaip kitaip sukelti psichologinę ar fizinę žalą kitam asmeniui. Patyčios gali būti tiesioginės (atvirai puolant ir/ ar užgauliojant) ir/ ar netiesioginės (skaudinant be tiesioginės agresijos):

4.1.1. *žodinės patyčios*: pravardžiavimas, grasinimas, uжимas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;

4.1.2. *fizinės patyčios*: mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, turtinė žala ir kt.;

4.1.3. *socialinės patyčios*: socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas ir kt.;

4.1.4. *elektroninės patyčios*: skaudinančių ir gąsdinančių asmeninių tekstinių žinučių ir/ar paveikslėlių siuntinėjimas, viešų gandų skleidimas asmeninių duomenų ir komentarų skelbimas, tapatybės pasisavinimas siekiant sugriauti gerą vardą arba santykius, pažeminti ir kt.

4.2. *patyčias patiriantis vaikas* – mokinys, iš kurio yra tyčiojamas;

4.3. *besityčiojantis mokinys* – mokinys ar suaugęs, inicijuojantis patyčias ir/ ar prisidedantis prie jų;

4.4. *patyčias patiriantis suaugęs* – administracijos atstovas, mokytojas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, iš kurio tyčiojasi mokinys (-iai);

4.5. *patyčių stebėtojas* – mokinys, matantis ar žinantis apie patyčias;

4.6. *patyčių prevencija* – veikla, skirta patyčių rizikai mažinti imantis mokyklos bendruomenės narių (vaikų, administracijos atstovų, mokytojų, švietimo pagalbos specialistų, kitų darbuotojų, tėvų (globėjų, rūpintojų) švietimo, informavimo ir kitų priemonių;

4.7. *patyčių intervencija* – visuma priemonių, taikomų visiems patyčių dalyviams (patiriantiems, besityčiojantiems, stebėtojams), esant poreikiui įtraukiant mokinių tėvus (globėjus, rūpintojus);

4.8. *patyčių prevencijos ir intervencijos stebėsena* – patyčių situacijos mokykloje stebėjimas renkant, analizuojant faktus ir informaciją, svarbią šio reiškinio geresniam pažinimui bei valdymui, reiškinio tolesnės raidos ir galimo poveikio prognozavimas;

4.9. *patyčių kopėtėlės* – veiksmų plano žingsniai įvykus patyčioms.

5. Tvarkos aprašas parengtas vadovaujantis Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija, Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu, Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymu, Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymu „Dėl patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo Vilniaus miesto bendrojo ugdymo mokyklose tvarkos aprašo tvirtinimo“, tarptautinio projekto „Olweus (Opkus)“ rekomendacijomis, kitais įstatymų įgyvendinamais teisės aktais.

II. PATYČIŲ STEBĖSENA IR PREVENCIJA MOKYKLOJE

6. Patyčių prevencija ir intervencija yra svarbi mokyklos veiklos dalis, kurios stebėsena rūpinasi mokyklos vadovas, Vaiko gerovės komisijos nariai, klasių vadovai, o ją vykdo visi mokyklos nariai.

7. Mokyklos vadovas yra atsakingas už Tvarkos aprašo vykdymą, už stebėsenos rezultatais paremto kasmetinio mokyklos patyčių prevencijos priemonių plano parengimą, pristatymą mokyklos bendruomenei ir vykdymą.

8. Patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo Tvarkos aprašo įgyvendinimą koordinuoja Koordinacinis komitetas, vadovaujamas socialinio pedagogo, kuris kasmet:

8.1. organizuoja anoniminę vaikų apklausą (remiantis OPKUS rekomendacijomis);

8.2. apibendrina fiksuotus pranešimus Patyčių žurnale, atlieka jų analizę (ne rečiau kaip kartą per pusmetį) ir pristato Vaiko gerovės komisijos posėdyje;

8.3. remiantis apklausos ir pranešimų apie patyčias analizės duomenimis rengia patyčių prevencijos priemonių planą;

8.4. aptaria turimą informaciją, svarsto prevencijos priemonių taikymo plano turinį Vaiko gerovės komisijos posėdyje;

8.5. teikia siūlymus mokyklos vadovui dėl patyčių prevencijos priemonių įgyvendinimo mokykloje, mokyklos darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo patyčių prevencijos ar intervencijos srityje ir kitais klausimais.

9. Klasės vadovai išanalizuoja ir apibendrina turimus pranešimus apie patyčias, informuoja mokinių tėvus, Vaiko gerovės komisijos narius, Koordinacinį komitetą apie prevencijos, intervencijos taikomų priemonių rezultatus klasėje, teikia kitą svarbią informaciją, susijusią su patyčiomis.

III. PATYČIŲ INTERVENCIJA MOKYKLOJE

10. Visais įtariamų ir realių patyčių atvejais kiekvienas mokyklos administracijos atstovas, mokytojas ar švietimo pagalbos specialistas, kitas darbuotojas reaguodamas:

10.1. įsikiša įtarus ir/ar pastebėjus patyčias – nutraukia bet kokius tokių įtarimą keliančius veiksmus;

10.2. primena mokiniui, kuris tyčiojasi, mokyklos nuostatas ir elgesio taisykles, patyčių kopėtėles;

10.3. esant pagalbos mokinio sveikatai ir gyvybei reikalingumui, kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis (tėvus, globėjus, rūpintojus ar mokyklos darbuotojus) ar institucijas (policiją, greitąją pagalbą);

10.4. informuoja klasės vadovą apie įtariamas ir/ ar įvykusias patyčias.

11. Mokyklos administracijos atstovo, mokytojo, švietimo pagalbos specialisto ar kito darbuotojo veiksmai įtarus ir/ ar pastebėjus elektronines patyčias ar gavus apie jas pranešimą:

11.1. išsaugo vykstančių elektroninių patyčių įrodymus ir nedelsiant imasi visų reikiamų priemonių elektroninėms patyčioms sustabdyti;

11.2. įvertina grėsmę mokiniui, jo sveikatai ir esant poreikiui kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis (tėvus, globėjus, rūpintojus ar mokyklos darbuotojus) ar institucijas (policiją, greitąją pagalbą);

11.3. surenka informaciją apie besityčiojančių tapatybę, dalyvių skaičių ir kitus galimai svarbius faktorius;

11.4. informuoja klasės vadovą apie elektronines patyčias ir pateikia įrodymus (išsaugotą informaciją).

12. Klasės vadovas, gavęs informaciją apie įtariamas ir/ar įvykusias patyčias:

12.1. užpildo informaciją apie įvykį patyčių žurnale, surašo patyčių protokolą;

12.2. organizuoja individualius pokalbius su patyčių dalyviais, informuoja jų tėvus (globėjus, rūpintojus), esant poreikiui kviečia mokinių tėvus dalyvauti pokalbiuose.

13. Klasės vadovas nesiliaujant patyčioms ar esant sudėtingesniais patyčių atvejais kreipiasi į mokyklos Vaiko gerovės komisiją ar Koordinacinį komitetą ir perduoda surinktus faktus apie netinkamą elgesį (surašytus protokolus).

14. Mokyklos Vaiko gerovės komisija ar Koordinacinį komitetą, įvertinus turimą informaciją:

14.1. numato veiksmų planą, supažindina su jo nevykdymo pasekmėmis skriaudėją ir jo tėvus (globėjus, rūpintojus), esant poreikiui, koreguoja veiksmų planą;

14.2. informuoja mokyklos vadovą apie esamą situaciją.

15. Mokiniui pasityčiojus iš administracijos atstovo, mokytojo, švietimo pagalbos specialisto ar kito darbuotojo, asmuo, pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias, turi informuoti mokyklos vadovą, kuris imasi Tvarkos apraše ar kituose mokyklos dokumentuose numatytų veiksmų.

16. Administracijos atstovui, mokytojui, švietimo pagalbos specialistui ar kitam darbuotojui pasityčiojus iš mokinio, asmuo, pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias, informuoja mokyklos vadovą, kuris imasi Tvarkos apraše ar kituose mokyklos dokumentuose numatytų veiksmų.

17. Mokyklos vadovas, sužinojęs apie mokyklos darbuotojo patiriamas patyčias arba mokyklos darbuotojo tyčiojimąsi, privalo nedelsiant imtis priemonių, numatytų Tvarkos apraše.

18. Kitiems patyčių dalyviams pagal individualius poreikius mokykloje teikiama švietimo pagalbos specialistų ar pedagogų pagalba.

IV. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

19. Visi dokumentai, esantys mokinio asmens byloje, ir duomenys, susiję su mokiniu ir jo asmeniniu gyvenimu, yra konfidencialūs ir naudojami tik tiek, kiek tai būtina atsakingiems fiziniams ar juridiniams asmenims atlikti pavestas funkcijas, užtikrinti mokinio teises ir teisėtus interesus.

20. Visi bendruomenės nariai yra raštiškai susipažinę su šiuo aprašu.
